

De evolutie van de schuld van de Vlaamse deelstaatoverheid

1 Inleiding

De afgelopen vijf jaar kende de geconsolideerde schuld van de Vlaamse deelstaatoverheid een zeer beperkte stijging, nl. ongeveer 500 miljoen euro (zie ook tabel 2). De geconsolideerde brutoschuld van de Vlaamse deelstaatoverheid bedroeg eind 2019 24.176,22 miljoen euro, een quasi status quo ten opzichte van 2018. Hieronder wordt een kort overzicht gegeven van de schuldevolutie in 2019, de schuldpositie volgens het INR en een vergelijking tussen het kas-, schuld- en waarborgrapport en het INR. Meer informatie hieromtrent is terug te vinden in het jaarlijks gepubliceerde kas-, schuld- en waarborgrapport.

2 Verklaring evolutie in 2019

De geconsolideerde brutoschuld van de Vlaamse deelstaatoverheid¹ kan onderverdeeld worden in de volgende elementen:

- De directe schuld van de Vlaamse ministeries;
- De indirecte schuld van de Vlaamse ministeries;
- Het negatief saldo van de globale staat van de zichtrekeningen binnen de ministeries van de Vlaamse overheid (volgens het systeem van cash pooling);
- Het globaal saldo (indien negatief) van de geconsolideerde Vlaamse agentschappen binnen het centraal financieringsorgaan (volgens het systeem van cash pooling);
- De financiële schulden van de instellingen die op de lijst van de te consolideren instellingen S.1312 Vlaamse Overheid staan;
- De schuld uit geconsolideerde PPS en alternatief gefinancierde subsidies.

Tabel 1: Geconsolideerde brutoschuld Vlaamse Gemeenschap 2018-2019 (in miljoen euro)

	2018	2019
De directe ² en indirecte schuld van de Vlaamse ministeries	5.998,39	6.802,26
De financiële schulden van de instellingen die op de lijst van de te consolideren instellingen S.1312 Vlaamse Overheid staan ³	12.028,77	11.523,16
De schuld uit geconsolideerde PPS en alternatief gefinancierde subsidies	770,07	748,92
Ziekenhuisinfrastructuur	4.350,92	4.099,46
Groenestroomcertificaten	114,97	114,97
Overlopende rekening mbt BFW	967,59	915,96

¹ De Vlaamse deelstaatoverheid omvat alle entiteiten die ressorteren onder de sectorale code S.1312 van de ESR verordening.

² Directe schuld inclusief het negatief saldo van de globale staat van de zichtrekeningen binnen de ministeries van de Vlaamse overheid (volgens het systeem van cash pooling) en het globaal saldo (indien negatief) van de geconsolideerde Vlaamse agentschappen binnen het centraal financieringsorgaan (volgens het systeem van cash pooling).

³ Inclusief de gesubsidieerde schoolinfrastructuur (Agion)

Correcties schuldbewijzen S.1312 Vlaamse Gemeenschap ⁴	-44,16	-28,52
Totaal	24.186,56	24.176,22

Bron: Departement FB (KSW-rapport)

De geconsolideerde schuld bedroeg eind 2019 24.176,22 miljoen euro of een quasi status quo ten opzichte van 2018. De grote stijging van de directe schuld wordt volledig gecompenseerd door de daling van de schulden van de entiteiten die tot de consolidatiekring S.1312 behoren (onder meer een daling van de gewaarborgde schulden van de sociale huisvestingsmaatschappijen), de PPS-schulden en geherklasseerde alternatief gefinancierde investeringschema's.

De directe schuld stijgt van 5.998,39 miljoen euro in 2018 naar 6.802,26 miljoen euro in 2019. De stijging van de directe schuld met 803,86 miljoen euro is grotendeels het gevolg van de rechtstreekse financiering van VMSW, VWF en School Invest. Vroeger leenden VMSW en VWF op de kapitaalmarkt met een waarborg van de Vlaamse overheid en werden ze dus gerekend bij de gewaarborgde schuld. Hoewel de Vlaamse Gemeenschap borg stond voor deze leningen en er dus geen risico verbonden was aan deze leningen voor de financiële instellingen, konden deze openbare instellingen niet altijd lenen tegen de meest gunstige voorwaarden. Als gevolg van de ESR 2010 regels worden sinds september 2014 de rekeningen, het budget en de schuld van verschillende instituten of alternatieve financieringsschema's geconsolideerd met de Vlaamse Gemeenschap. Daar de schulden van o.a. VMSW en VWF vanaf dan in de geconsolideerde schuld moesten opgenomen worden, heeft de Vlaamse Gemeenschap vanaf midden 2015 beslist om voor deze instellingen rechtstreeks op de kapitaalmarkt geld op te halen waardoor deze schulden vanaf dan in de directe schuld opgenomen worden. Gelet op het groeipad in sociale woningbouw neemt de directe schuld toe, terwijl de gewaarborgde schuld van deze instellingen daalt met de aflossingen van de bestaande (vroegere) schulden. Het is belangrijk te vermelden dat deze omschakeling van gegarandeerde schuld naar directe schuld zowel voor de Vlaamse Gemeenschap als de openbare instellingen voordelen oplevert. Traditioneel eisen beleggers een hogere marge (risicopremie) op een lening gegarandeerd door de Vlaamse Gemeenschap in vergelijking met directe financiering door de Vlaamse Gemeenschap. De instellingen kunnen dus lenen tegen betere voorwaarden, terwijl de leningskosten voor de Vlaamse Gemeenschap lager zijn dan wanneer de instellingen zelf de markt betreden. Dit nieuwe financieringssysteem is daarom goedkoper en genereert begrotingswinsten.

3 INR-cijfers

De geconsolideerde schuld/ESR brutoschuld van de deelstaatoverheid Vlaanderen (de zogenaamde sector S.1312) bevindt zich in 3 groepen van entiteiten:

- i. Schulden van entiteiten met 100% aandeelhouderschap vanwege de VO;
- ii. Schulden van entiteiten met gedeeltelijk of geen aandeelhouderschap vanwege de Vlaamse Overheid (bv. Privaatrechtelijke universiteiten en hogescholen);
- iii. Schulden n.a.v. engagementen ten opzichte van entiteiten buiten de overheidssector S.1312 (bv. Alternatieve financiering VIPA, ziekenhuisfinanciering, DBFM Scholen van Morgen).

⁴ Correcties schuldbewijzen S.1312 Vlaamse Gemeenschap = Correctie Flemish Community EMTN obligaties aangehouden door VG S.1312 entiteiten + Correctie VG S.1312 entiteiten die gedeeltelijk schuldbewijzen in portefeuille hebben van andere VG S.1312 entiteiten

Het INR (= Instituut voor de Nationale Rekeningen) rapporteert over de schuldpositie van de diverse (Belgische) overheden. Enerzijds is er de geconsolideerde brutoschuld. Anderzijds is er de bijdrage tot de Maastrichtschuld die kleiner uitvalt omwille van inter- en intrasectorale schuldcorrecties.

Omdat de diverse overheden soms schuldtitels van elkaar of van overheidsinstellingen die tot dezelfde overheid of overheidssector behoren aanhouden, wordt het concept “bijdrage tot de Maastrichtschuld” gehanteerd. Dat stemt overeen met de geconsolideerde brutoschuld van een entiteit verminderd met de financiële activa die ze aanhoudt op de overige entiteiten van een deelsector (intrasectorale consolidatie) en op de overige deelsectoren van de overheid (intersectorale consolidatie).

Tabel 2: Geconsolideerde brutoschuld Vlaamse Gemeenschap (“Maastricht”) (in miljoen euro) volgens de INR-notificatie van april 2020

	2015	2016	2017	2018	2019
Vl. Gem. – Geconsolideerde brutoschuld	19.630,1	19.977,6	19.697,2	19.890,3	20.185,3
Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door andere S.1312 entiteiten	69,8	596,2	1.036,5	1.097,4	1.053,4
Vl. Gem. - Geconsolideerde brutoschuld S.1312	19.560,3	19.381,4	18.660,7	18.793,0	19.132,0
Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door andere S13 entiteiten	1.433,7	678,4	619,1	539,8	505,9
Vl. Gem. - Bijdragen tot de geconsolideerde brutoschuld	18.126,6	18.703,0	18.041,5	18.253,2	18.626,1

Bron: INR

Zoals uit tabel 2 blijkt is er een zeer beperkte stijging van de geconsolideerde schuld (ongeveer 500 miljoen euro) in de afgelopen vijf jaar. Dit komt voornamelijk door begrotingsoverschotten en interne financieringen.

Voor 2019 bedroeg de intrasectorale correctie 1.053,4 miljoen. Hiervan was 1.030,2 miljoen euro schuld van een entiteit van de Vlaamse Gemeenschap aangehouden door een entiteit van de Vlaamse Gemeenschap. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk 958 miljoen euro is de financiering verstrekt door de Vlaamse Gemeenschap aan School Invest. Het overige bedrag van deze intrasectorale correctie: 23,1 miljoen euro zijn schuldtitels van andere entiteiten dan Vlaamse S.1312 entiteiten aangehouden door entiteiten die tot de Vlaamse deelstaatoverheid behoren. Daarvan waren er voor 16,4 miljoen euro aan obligaties uitgegeven door Sofico. Intersectoraal bekeken was de Vlaamse deelstaatoverheid eind 2019 in het bezit van 505,9 miljoen euro S13 schuldtitels, waarvan 119 miljoen uitgegeven door lokale overheden en 386,9 miljoen euro uitgegeven door de federale overheid.

4 Vergelijking cijfers Kas-, Schuld- en Waarborgrapport met INR

Tabel 3: Geconsolideerde brutoschuld Vlaamse Gemeenschap 2019 (in miljoen euro)

Geconsolideerde brutoschuld INR	20.185,32
---------------------------------	-----------

Geconsolideerde brutoschuld KSW-rapport	24.176,22
Vershil	3.990,90

Bron: Departement FB

Het INR cijfer vertrekt van de geconsolideerde brutoschuld dat al de schuldtitels uitgegeven door entiteiten behorende tot de Vlaamse deelstaatoverheid omvat, maar niet in rekening brengt dat sommige van die schuldtitels worden aangehouden door andere VG S.1312 entiteiten. De geconsolideerde brutoschuld van het KSW rapport houdt hiermee wel rekening. Sinds september 2014 worden de rekeningen, het budget en de schuld van verschillende instituten of alternatieve financieringsschema's geconsolideerd met de Vlaamse Gemeenschap. Dat is onder andere het geval voor School Invest en Diestsepoort. De schuldtitels van die entiteiten worden opgenomen door het INR maar niet in de berekening van de brutoschuld van het KSW-rapport omdat de schuldtitels in het bezit zijn van de Vlaamse Gemeenschap zelf (zie ook post "Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door eigen S.1312 entiteiten" in Tabel 4).

Ook neemt het INR in tegenstelling tot de Vlaamse Gemeenschap de post "Ziekenhuisinfrastructuur" niet mee in de berekening maar rapporteert de totale aan de Belgische ziekenhuizen uitstaande schuld onder de entiteit 'interregionale overheden'.

Verder neemt het INR ook de post "Overlopende rekening m.b.t. BFW" niet mee in de berekening.

Ten slotte neemt het INR ook de lange termijn handelsschulden mee bij de berekening van de geconsolideerde brutoschuld, wat in het KSW-rapport niet gedaan wordt.

Samenvattend wordt het verschil met het INR-cijfer als volgt verklaard:

Tabel 4: Verklaring verschil INR vs KSW-rapport 2019 (in miljoen euro)

De post "ziekenhuisfinanciering" die het INR niet meetelt	4.099,46
De post "Door Vl. Gem. aangehouden schulden uitgegeven door eigen S.1312 entiteiten"	-1.030,21
De post "Overlopende rekening mbt BFW" die het INR niet meetelt	915,96
Lange termijnhandelsschulden die het INR meetelt, het KSW-rapport 2019 niet	-1,22
Gebruik recentere, meer accurate gegevens	6,90
Totaal	3.990,90

Bron: Departement FB (KSW-rapport)